

253

жение имаше нещо, което завладява и покорява. Гласът му стигаше до ухото като ласка, като музика.

Дубровничаните се снениха в три дълбоки поклони. Главатарят им пристъпи към царя, който бе заел място в позлатено кресло, с тясна, висока облегалка и повтори уверенията за почит и преданост на целия Дубровнишки край.

Тихо отекваше звънът на оръжието на българските войводи. Ала между тях се мяркаха и много тъмни власеници. Защото дрорът на българският цар се състоеше толкова от майстори на битката, колкото и от князе на духа. С бранници, мъдrecи и духовници обичаше да се огражда Йоан Асен, подобно на мощния си събрат Фридрих Алемански.

Загърнат <sup>с</sup>дълга, брокатена туника, с аскамитена наметка и златовезан пояс, водачът на дубровничаните — комес Джовани Дандоло — разгърна свитъка на договора и почна гласно да изброява милостите, които им бе дарил царят. Предната вечер те го бяха съставили, заедно с людетe на българския венценосец.

Гласът ~~му~~ прозвуча с важност и достолепие в ширната зала:

"Царството ми дава тая грамота на цялата Дубровнишка област, на любезните и всеверни гости на царството ми, да ходят по всяка област на царството ми, с каквато и да било стока, внасят или изнасят, или пък прекарват каквата и да било стока, до която земя или област и да дойдат; до Бдин ли, или до Браничево и Белград дойдат или до Търнов и по цялото Загорие отиват, или до Преслав, или до <sup>ар</sup>Кравунската област, или Боруйска, или в Одрин и Димотика, или в Скопска област, или Прилепска, или в Деволска област, или в Арбанашката земя, или в Солун отиват — навсякъде да купуват и продават свободно без всякаква вреда; да нямат запред по всички области на царството ми и в градовете и в клисурите, но да ходят, купуват и продават без грижа, като всеревни и любезни гости на царството ми. Който им напакости в нещо: или при клисури, или на пазарища, или където е било според закона на